
Q U Æ S T I O I I.

Quot scholas Deus aperiat homini? Resp. Tres.

Homo consideratur in duplici statu, viæ scilicet & patriæ: ut Scholastici loquuntur. In statu viæ consideratur, vel quâ homo, vel quâ Christianus.

In statu patriæ consideratur ut incola cœli. Homo quâ homo, constitutus est in *schola nature*, ubi *liber* est *Mundus* duplex, *magnus* scilicet & *parvus*: *lumen* autem est naturale videlicet *Ratio*. Homo quâ Christianus versatur in *schola gratiæ*, quæ dicitur *Ecclesia militans*: ubi est *liber scripturæ*, *lumen* autem supernaturale *Fides*. Homo deniq; quâ incola cœli versabitur post hanc vitam in *scholâ gloriæ*, quæ dicitur *Ecclesia triumphans*: ubi liber erit ipsum *Cælum* & *chorus beatorum*, Deus autē Doctor: *lumen* erit *visio Dei beatifica*. Tres igitur sunt scholæ: quarum primam Deus aperit communiter omnib. hominib. secundam quibusdam singulariter, quorum alii sunt quidem in Ecclesia, sed non de eâ; alii in eâ & de eâ: tertiam paucissimis, iis duntaxat qui militant bonam illam militiam, retinentes fidem & bonam conscientiam. In primâ scholâ docent Philosophi, in secundâ Theologi. Si Philosophi conentur contra statuta scholæ secundæ docere, impii: si suam scholam secundæ anteferre, superbi: si eam cum secundâ conferre, & ex eâ lucem inferre, moderati & saniores meritò audiunt. Si Theologi velint primam scholam contemnere, injurii: si in schola gratiæ discere, quæ in schola gloriæ discenda sunt, superbi: si rationis decempedâ immensos religionis agros metiri, stulti optimo jure audiunt.

Q U Æ S T I O I I I.

An quicquid verum est Philosophicè, idem etiam verum sit Theologicè, & contrà? Affir.

Diversitas disciplinarum non mutat rerum naturas, neque veritatem

veritatem illarum in falsitatem transformat. Veritas namq;
una est specie & generale entis $\pi\delta\delta\theta$ quâ ens est. Habet enim
veritas complexa fundamentum in veritate incomplexâ seu
transcendentali, quæ habet fundamentum in conceptibus
mentis divinæ: sicuti falsitas complexa in incomplexâ & hæc
in conceptib. diaboli. Nam falsitas pronuntiatorum pendet
non solum ex errore mentis humanæ: sed etiam ex fallaci vo-
luntate malorum spirituum. Sicut ergo unus est Deus, qui u-
bique verum loquitur in schola naturæ & gratiæ, ita una est
& simplex in omnibus disciplinis veritas. Unus omnium di-
sciplinarum liberalium author est Deus, nullius autem dia-
bolus. Quod igitur in unâ disciplinâ Deus voluit esse ens five
verum (nam ens & verum reciprocantur, videlicet ens com-
plexum & verum complexum, itemq; ens incomplexum &
verum incomplexum) id in alterâ disciplinâ non vult esse
non-ens seu falsum. Nec fieri potest, ut quod semel est ens
constitutum, id disciplinæ alicujus respectu fiat non-ens. Nul-
lâ enim ratione de una eademq; re conceptus divini possunt
fieri discrepantes. Uti disciplinæ non creantur entia: ita entia
divinitus creata, sua consideratione, seu vario considerandi
modo, non faciunt non-entia. Est item de essentiâ veri falso
semper contrariari. Nam verum vero consonat: Falso igitur
consonare non potest. Facessant igitur hæ formulæ: hoc ve-
rum est in Physica falsum in Geometria: hoc verum est in A-
stronomiâ, falsum in Theologiâ: hoc verum est Philosophi-
cè, Theologicè falsum. Exempli gratiâ:

I. *Verum Theologicè.*

Virgo parit.

Deus est unus & trinus.

Ex nihilo omnia.

Ignis non ussit aliquando.

Verum Philosophicè.

Virgo non parit.

Unum non est trinum.

Ex nihilo nihil fit.

Ignis semper urit.

II. Item:

Verum in Physica.

Punctum est sensibile.

Verum in Geometriâ.

Punctum est individuum & intelligibile.

III. Item:

Verum in Astronomia.

Aër non est cœlum.

Verum in Theologiâ.

Aër est cœlum.

Ex his & consimilibus multis exemplis probare conantur, multiplicem esse veritatem.

Resp. I. Ad exempla Theologica quod attinet, sciendum est, dicta philosophica philosophicè esse explicanda, id est, de iis materiis, quas Philosophia tractat: Theologica theologicè. Verba namq; intelligenda sunt secundum subjectam materiam. Jam verò Philosophia materias naturales & ordinarias: Theologia autem arcana tractat materias supernaturales & extraordinarias. Ex hoc fundamento potest responderi ad allata, & infinita alia ejusdem notæ exempla: videlicet *virgo parit* (sic potius dicimus, quàm peperit; quia propositio de præterito & futuro verificatur propter propositionem de præsentī) viâ extraordinariâ, sed non ordinariâ. Neque enim pugnat cū primo principio: *Impossibile est aliquid esse & non esse*, virginem manere & parere. Ita verum est in natura: *Tria non sunt unum*, at supra naturam verum est; *tres personæ sunt unus ille verus Deus*. Malè itaque veritas dividitur in philosophicam & theologicam; cū veritas non sit totum, sed simplex & impartibile: quod autem dividi debet, id partes habeat necesse est. *Keck. syst. Log. l. 2. part. 2. c. 3.* Una eademq; veritas consideratur modis variis, videl. naturaliter vel supernaturaliter, in scholâ vel naturæ, vel gratiæ. Deus non est sibi contrarius in principiis naturæ & gratiæ. Gratia non evertit naturam, sed eam excolit, ornat & perficit. Nullus fidei articulus est contra rationem, licet multi sint supra rationem. Ad II. Punctum consideratur vel concretè vel abstractè. Illo modo in Physica,

Physica, hoc in Geometria. Nulla igitur est contradictio neque duplex veritas. Ad III. Aer non est cœlum, si cœlum philosophicè definiatur: Aer est cœlum, si Theologicè consideretur: Ibi strictè, hîc latè: ibi exquisitè, hîc populariter. De his vide *Goclenii conciliatorem Philosophicum*. Concludamus itaque cum *Simone Maiolo* *dier. canic. part. 1. colloq. 1. Philosophiam Theologia non solum nihil detrudere, verum etiam plurimum ornamentum afferre.*

Q U Æ S T I O I V.

*An Philosophia sit aliqua utilitas in studio Theologico,
& si qua sit, qualis sit?*

INvenias bene multos, qui Philosophiam ex alto despiciunt, qui scilicet pietatem in ore potius quàm in corde gerunt. Theologia, inquiunt, seipsa contenta non opus habet lumine aliquo philosophico. His hæc comparanda est responsio: Fides non excludit rationem, sed supponit: Ergo & Theologia suprema illa & architectonica facultas, præsupponit Philosophiam, non abolet. Præterea utilitas Philosophiæ sparsa est per omnes & singulas Theologiæ partes, quæ sunt *Didascalica*, *Elenctica*, & *Analytica*. In Didascalica Theologiâ occurrunt conclusiones, partim puræ, partim mixtæ. Puræ conclusiones sunt, quæ terminis solius Theologiæ supernaturalis (in Theologia enim naturali aliter res habet) propriis constant: ut Christus est Θεάνθρωπος: Christi mors est nostra vita: Fide purificantur corda. Hos philosophia ne primoribus quidem labris attingere potest. Nam non licet μεταβαίνειν εἰς ἄλλο γένος. Mixtæ conclusiones sunt, quæ uno termino philosophico altero Theologico combinantur; ut, an attributa (vocantur perfectiones essentielles) ab essentia & inter sese, differant revelatione, & si ratione, an ratiocinante, vel ratiocinata? An